CZĘŚĆ V. № 20. ROK. 3 (1832.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się w Redakcyi Tygodnika w Petersburgu, w Gazetnej Expedycyi Petersburskiego Pocztamtu, i we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna* na prowincją s pocztą, a w Stolicy z nosze niem do mieszkań 50 rub. as. *Półroczna* 25 r. as. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Smirdina, *Roczna* 45 r. as. *Półroczna* 25 rub. as.

Wtorek, 15 Marca.

Wiadomości krajowe.

Petersburg 14 Marca.

— Przez Reskrypta Cesarskie z d. 27 z. m. mianowani kawalerami orderów: Ś. Anny 1 kl. s koroną; Dyrektor Pawłowskiego i Alexandrowskiego korpusu kadetów Jen.-major *Klingenberg;* — tegoż orderu 1 kl. Rz. Radca St. *Sewerin.*

— Przez Ukazy Cesarskie do kapituły Rossyjskich orderów, za gorliwą służbę, mianowani kawalerami: Ś. Włodzimierza 4 kl. 11 *Lutego,* wojenny komissarz Kr. Polskiego województwa Kaliskiego *Chertz,* i 12 *Lutego* Białostocki obwodowy Poczmistrz Rad. Hon. *Riabikow;—tegoż dnia.* Ś. Anny 3 kl. Pomocnik Białostockiego obwodowego Poczmistrza Rad. Hon. *Petersdorf;*— Ś. Stanisława 4 kl. Sekretarz Grodzieńskiego cywilnego Gubernatora Rad. Hon. *Lorki.*—13 *Lutego* tegoż orderu 3 kl. wice-konsul Rossyjski w Gdańsku *Borakowsk;* —26 *Lut.* Ś. Anny 2 kl. naczelnik Ryskiego okręgu komor celnych Radca St. *Hesse.*

Ukazy N. Pana *dane i objawione Rządz. Senatowi.*— 26 *Lutego,* Sztab-lekarz Duchownej Kijowskiej Akademii *Bunge* podniesiony do stopnia Radcy Kollegialnego. — 4 *Marca,* Zostający przy Heroldii Rz. R. St. xżę *Urusow* ma sprawować obowiązek Zarzędzającego Handlowym Bankiem Państwa. — Kurlandski Cywilny gubernator R. St. *Brewern* mianowany Rzeczywistym Radcą Stanu. — Zostający w obowiąsku Odeskiego Rządcy miasta (Градоначальника) R. St. *Lewszyn* potwierdzony na tym urzędzie.— 6 *Marca* Szambelan Radca Dworu *Wsiewołożski,* który zostawał w kancelaryi byłego tymczasowego Wojennego gubernatora Wileńskiego i Grodzieńskiego, Jenerał-adjutanta Chrapowickiego, mianowany Radcą Kollegialnym. — *Lut.* 16. «Położywszy w ukazie Naszym do Rządzącego Senatu 22 Kwiet. 1828 r. główne zasady zarządu Greckounickiego kościoła, zgodnie z niemi, przez szczególny Nasz roskaz, 17 Paźdz. tegoż roku, Zaleciliśmy przyłączyć do Greckounickich konsystorzów wszystkie sprawy tyczące się prowincionalnego zarządu zakonów, a dla lepszego wejrzenia w te sprawy, zamierzyliśmy do zasiadania w konsystorzach dopuścić członków zakonników, zezwalając aby do czasu wyboru i potwierdzenia tych szczególnych członków, w radach konsystorzów, zamiast nich mieli udział trzej będący podówczas Bazyliańscy Prowinciałowie. Teraz, gdy dwóch z nich umarło, a ostatni pozostały opat Józafat Sarski, wyznaczony został na członka Grecko-unickiego Duchownego Kollegium, uznając za niepotrzebne zachowywać nadal w Grecko-unickim kościele ten niewłaściwy zakonnikom Ś. Bazylego Wielkiego urząd prowinciałów, Roskazujemy, urząd ten znieść na zawsze, i zacząć wybieranie członków zakonników, mających zasiadać w Konsystorzach, na mocy Ukazu Naszego 17 Paźdz. 1828 r.»

Ukazy Rządz. Senatu. 1) 7 *Marca* (1 Dep.) O ustanowieniu w Odessie na 5 lat trzeciej kompanii do assekurowania okrętów i towarów, pod nazwiskiem kantoru assekuracyjnego przyjaciół handlarzy. (Страховая кантора друзей торговцевъ) 2) 7 *Marca* (1 Dep.) o byłym Naczelniku Oszmiańskiej komendy inwalidów Kapitanie Kryczyńskim, który podług doniesienia Głównodowodzącego 1ą armiją (15 Stycz.) z odbytego nad nim wojennego sądu, okazał się winnym wydania buntownikom bez wszelkiego oporu, na ich żądanie, należącej do jego komendy broni i ładunków, złożonych w cekhauzie, przyjęcia wyznaczonego mu przez buntowników obowiąsku komendanta i spełniania rozmaitych poleceń. Za takowe przestępstwa Głównodowodzący postanowił: wspomnionego *Kryczyńskiego* usunąć od służby, nadal do niej nie wyznaczać, i oddawszy go krewnym, mieć go pod dozorem Zwierzchności. N. Cesarz 29 Stycz. wyrok ten potwierdził. —3) 7 *Mar.* (1 Dep.) o objaśnieniu artykułu Taryfy 1822r. o cukrze w piasku, jakie gatunki jego mają być uważane za cukier surowy (Zob. Tyg. Cz. V. str. 34). 7 *Mar.* (1 Dep.) względem sprostowania ogłoszeń o aresztach na majątki (запретительныя статьи) drukujących się w dodatkach do gazety Senatu (Сенатскія объявленія).—5) 9 *Mar.* (1 Dep.) z ogłoszeniem woli Monarszej, o dzieciach płci męskiej znajdujących się przy włóczęgach, «iżby je oddawać z Izb powszechnej opieki do batalionów

wojennych kantonistów, skoro dójdą lat ośmiu.» — 6) 9 *Marca* (Z ogóln. zgrom. trzech pierwszych Dep.) Z ogłoszeniem potwierdzonego w d. 14 Stycznia przez N. PANA zdania Rady Państwa o przyjmowaniu gruntów nieosiedlonych na ewikcią (залогъ.) w skarbowych przedsięwzięciach. — 7) 9 *Mar.* (1 Dep.) z ogłoszeniem potwierdzonego w d. 19 Stycz. przez N. PANA zdania Rady Państwa, o tém «aby ku objaśnieniu ukazu 26 Mar. 1826 r. postanowić, że połowa pensii, wyznaczona w tym ukazie dla cywilnych urzędników uwolnionych od służby dla oddania pod sąd, wydawana być ma takim tylko urzędnikom, którzy temu ulegli za przewinienie z urzędu, a nie s prywatnych jakich powodów, do służby nieściągających się.» — 8) 9 *Mar.* (Z ogóln. zgrom. trzech pierwszych Dep.) z ogłoszeniem potwierdzonego w d. 27 Stycz. przez N. PANA zdania Rady Państwa, o tém, iż Główny Rząd kompanii Rossyjsko-Amerykańskiej nie ma wnosić summ ewikcyjnych do Banku pożyczkowego, jak tego wymaga ukaz 30 Stycz. 1824 r. — 9) 9 *Mar.* (1 Dep.) O nieprzyjmowaniu do służby i niedopuszczaniu do wyborów szlacheckich majora *Wienskowskiego*, zostawionego w mocném podejrzeniu, iż brał od rekrutów pieniądze i podarunki. — 10) 9 *Mar.* (1 Dep.) O pomniku dla Moskiewskiego Wojennego gubernatora Xięcia Galicyna, który ma być dla niego zrobiony przez tameczny stan kupiecki, na zawdzięczenie za rozrządzenia ku dobru tego stanu ściągające się, a zwłaszcza za troskliwość podczas trwania w Moskwie cholery. Na zdaniu Komitetu Ministrów J. C. M. napisał (iżby ofiary zwierzchnikom, bądź tego rodzaju, jakie już są prawem zabronione, bądź inne, jako przez stawienie pomników, zawieszanie w publicznych miejscach dresów portretów adresa) «*w żadnym przypadku nie były dozwalane, wyjąwszy ten raz jeden, i to ze względu na szczególne okoliczności, które do tego były powodem.*»

— Nałożone zostały aresztа na 211 d. w Wileńskiej gubernii Tadeusza *Matuszewicza*, s powodu iż syn jego Wincenty należał do Polskiego buntu; na 44 d. w Wołyńskiej gubernii Hieronima *Brzostowskiego*, s powodu udziału synów jego Wilhelma i Józefa w tymże buncie; na ulokowany na majątku hr. Worcela w gub. Wołyńskiej kapitał Antoniego *Gozdowskiego*, s powodu jego oddalenia się s kraju; na 261 d. w powiecie Włodzimierskim hr. Wincentego *Gurowskiego*, i na 267 d. w tymże powiecie Ludwika *Jwanickiego*, s powodu wyjścia obu do Austryi.

— Tutejszy xięgarz *Brieff* miał szczęście ofiarować N. PANU wydane swoim kosztem dzieło: Mittheilungen über die Cholera-Epidemie in St. Petersburg, za co obdarzony został drogim brylantowym pierścieniem.

— Do Petersburga przybyli: 8 b. m. z Moskwy, orszaku J. C. M. Jen.-major hr. *Tołstoj;* z Warszawy, orszaku J. C. M. Jen.-major *Fanschawe;* — 11*go*, z Nowej Ladogi, dymissionowany Rz. Rad. St. *Diwow*. Wyjechali: 8*go*, do Wiłkomierza, mający zostawać przy naczelniku 1*ej* dyw. huzarów Jen.-major *Parfacki;* do Kijowa, mianowany tamecznym Wojennym Gubernatorem Jen.-adjut. *Lewaszow;* do Moskwy, zostający przy ministerstwie spraw wewnętrznych Rz. Rad. St. hr. *Wielhorski;* — 9*go*, do Berdyczewa, orszaku J. C. M. Jen.-major *Apraxin*.

(R. I. — G. S. — G. P.)

Wiadomości zagraniczne.

Londyn 9 *Marca*. Mianowana przez izbę niższą komissyja do rospatrzenia systematu dziesięcin w Irlandyi, ukończyła już swe prace, i w podanym raporcie radzi zupełne zniesienie wszelkich dziesięcin płaconych bądź kościołowi bądź prywatnym, a zastąpienie ich przez jaki podatek gruntowy lub nadania ziemi. Co się zaś tycze zaległości, komissija radzi odroczyć na dłuższy termin ich opłatę, i poczynić pewne ulgi tym którzy dobrowolnie wnosić je zechcą.

— Cholera wstrzymała zupełnie bieg naszego handlu; w ciągu ostatniego tygodnia niewyprawiono podobno za granicę ani jednego okrętu. Na rzece stoi dziś w gotowości znaczna liczba okrętów, których ładunek cenią więcej 3,000,000 f. ster., a których odjazd wstrzymany zostaje na czas nieograniczony, s tego powodu, iż rząd nie może wydawać świadectw zdrowia dopóki pozostaje w mieście chociażby jeden chory. Skutkiem tak przykrego stanu jest, iż trzy najpierwsze domy handlowe bliskie są już ogłoszenia się niewypłatnémi. Takowe odrętwienie handlu wywiera również wpływ najszkodliwszy na miejsca osiedlone rzemieślnikami. Szczęściem jeszcze Liwerpool wolne jest dotąd od zarazy, gdyż jeśliby to miasto dotknięte nią zostało, wszystkie rękodzielnie w Manchester i hrabstwie Lancaster pozostałyby bez zajęcia. Obawiają się też znacznego pomniejszenia dochodu s komor celnych.

Paryż 8 *Marca*. W Izbie parów 4 b. m. słuchano raportu komissyi o poprawioném powtórnie przez izbę deputowanych prawie, znoszącém obchód rocznicy 21 Stycznia, i jedyny przyjęty przez deputowanych artykuł, bezwarunkowo znoszący prawo 19 Stycznia 1816, odrzucono większością 78 przeciw 56 głosom.

— W Izbie deputowanych 1, 2, 3 i 5 b. m. zajmowano się dalszemi szczegółami budżetu. — 6*go*, minister skarbu złożył projekt prawa o wydaniu na potrzeby rozmaitych ministerstw z dochodów 1832 tymczasowej summy 240,000,000 fr. — Po wysłuchaniu kilku jeszcze projektów mniejszej wagi, rosprawy skierowały się ku sprawom zagranicznym. Jen. Lamarque, w ostrej mowie, powstawał mocno przeciwko polityce jakiej się rząd trzyma od czasu rewolucyi Lipcowej, i przebiegając kolejno rozmaite kraje, usiłował wykazać iż wszędzie gabinet nasz zmniejszył wpływ Francyi, przez nierozsądne zachowywanie się. Dowodził, iż mniemana przyjaźń z Anglią jest tylko pozorną; iż mocarstwo to zawsze zachowuje się z nami jako z nieprzyjacielem, obawiając się ujrzeć francuzów nad Skaldą. Utrzymywał, iż polityka nasza odosobniła nas od całej Europy, i otoczyła wrogami, bez żadnego przyjaciela. I zakończył żądając objaśnień względem wyprawy Ankońskiej, która zdaje mu się najnierozsądniejszym błędem, lub gmatwaniną której nic niezdoła usprawiedliwić.

W obronie ministerstwa stanął P. Thiers. Wspominał iż częste rosprawy o polityce, nietylko znudziły już izbę, lecz częstokroć nawet były szkodliwemi naszym stosunkom dyplomatycznym; gdyż jakkolwiek rząd był ostrożnym, zawsze mogły się wymknąć słowa które stawały się potém zawadą. I pomimo tylu niedogodności, ros-

prawy takowe tę może tylko mają zaletę, iż dały Europie poznać Francyją, okazały jaka rostropność przewodniczy czynnościom naszym, a tém samém ułatwiły stosunki, i przyczyniły się do utwierdzenia pokoju Europy. — Przystępując potém do spraw Włoskich, mowca, rozbierał naprzód zasadę niewdawania się;—we właściwem znaczeniu, niezależy ona na tém, ażeby każdy naród miał zostawać martwym tylko widzem tego co się w sąsiednich krajach dzieje; zawiera tylko oświadczenie, iż Francyja nie dozwoli ugniatać inne narody.—Uczyniwszy zaś to założenie, rzecz pewna iż można już było wdać się s pośrednictwem do spraw Włoskich. Jeśliby powstanie Bolońskie nie zostało przytłumionem, ogień rewolucyjny rozszerzyłby się był po całym półwyspie, i zmusiłby nas do urządzania spraw całych Włoch, co byłoby rzeczą niepodobną, i pociągnęłoby za sobą powszechną wojnę, którąby skończyła się na zupełném usunieniu tego kraju s pod naszego wpływu.—Miasto tego, postanowiliśmy położyć we Włoszech niejaką tamę przewadze Austryi, i podnieść znaczenie wielkich mocarstw dla trwalszego ich ku sobie przywiązania. Tu mowca bronił wyprawy Ankońskiej jako mającej pociągnąć za sobą te skutki, i zakończył dowodzeniem iż przymierze nasze z Anglija zapewni pokój całego świata, którego utrzymanie jest zarówno interesem obu krajów, i którego trwałość nigdy pewniejszą jak dziś nie była.

— *Moniteur* w następujących słowach wyraża się s powodu zajęcia Ankony: «Nadzwyczaj szybki bieg flotty, niepozwolił jen. Cubières, który miał się udać do Ankony przez Rzym, połączyć się zawczasu z wysadzoném przez nię wojskiem, i osobiście dopatrzyć wypełnienia danych mu od rządu instrukcij.—Z resztą najzupełniejsza zgoda panuje teraz pomiędzy naszém wojskiem a władzami miejscowemi, i zajmuje ono cytadellę łącznie s papieskiém. — Wyprawa ta, oddawna gotowana na przypadek wybuchnienia w państwie papieskiem nowych rozruchów, zarówno z wyprawą Belgijską dowiedzie prawości zamiarów francuskiego rządu; i pomimo małej liczby wojsk które ją składają, tuszyć można, iż równie jako i pierwsza przyłoży się do prędkiego załatwienia w państwie papieskiém trudności, których usunienie zarówno wszystkie mocarstwa obchodzi, jak to oświadczyły w negocyjacyjach które i dotąd czynnie się ciągną.»

— Otrzymano tu 8 b. m. protestacyją ojca Ś. o której tyle wczora mówiono na giełdzie. Jest to nota Kardynała Bernetti z d. 25 z. m. do posła naszego w Rzymie. W niej Ojciec S. uskarża się na zgwałcenie jego posiadłości w czasie zupełnego pokoju, i oświadcza, iż nazbyt wiele ufa prawości Króla Francuzów, ażeby niemiał sądzić, iż krok takowy popełniony został bez jego wiedzy.

— *Messager* oznajmuje, iż kontr-admirał Legallois dowódzca eskadry wyprawy Ankońskiej, złożony został z urzędu za przekroczenie granic danych mu instrukcij; miejsce jego zastąpi bar. Lasuze, który wyjechał już na ten koniec s Paryża.

— Piszą z Awenionu pod d. 28 Lutego, iż otrzymano tam przez telegraf roskaz zmniejszenia zasiłków pieniężnych dawanych zbiegom polskim, do zwykłej płacy wojennych jeńców.

— Podług wiadomości z Belle Ile z d. 29 z. m. drugi oddział wyprawy Don Pedra odpłynął stamtąd tegoż dnia do wysp Azorskich; składa się on s fregaty *Juno* i 3*ch* okrętów przewozowych, mieszczących 250 majtków i żołnierzy przybyłych z Brest, 300 ochotników s Portugalii, tudzież batalijon s 300 oficerów. Oddziałem tym dowodzi jen. Cabrera.

— Piszą z Madrytu pod d. 24 z. m. iż s powodu że hr. Alcudia mianowany został pierwszym ministrem, wszyscy inni ministrowie prosili o uwolnienie od obowiąsków, wyjąwszy P. Calomarde. Żądaniu ich atoli odmówiono.

Berlin 14 Marca. Roskazem gabinetowym z d. 9 z. m. Król Jmć ułaskawił wyrok skazujący na karę śmierci naczelnika rokoszan Neufchatelskich Roesinger, i zamienił je na wieczne więzienie. Winny, przeprowadzony już na ten koniec został do twierdzy Ehrenbreitstein.

Wiedeń 18 Marca. Piszą z nad granic Włoskich pod d. 1 b. m. iż jedna dywizija piechoty wojsk austryjackich zbiera się pod Modeną, i otrzymała roskaz udania się pod wodzą jen. Hrabowskiego do Rimini dla zajęcia tamże stanowiska.

— Podług wiadomości s Konstantynopolu dochodzących 12 z. m. P. Stratford Canning stanął już w tej stolicy.—Wyprawa Egyptska ciągnie się dotąd bez żadnego skutku. Akka broni się uporczywie, a wojsku Sułtana zewsząd przybywają zasiłki.—Z Alexandryi też otrzymano wiadomość, iż flotta Egyptska ucierpiawszy wiele od dział fortecznych i burz na morzu przymuszoną została wrócić do Alexandryi, i że Jbrahim pasza, pozbawiony pomocy ze strony morza musiał się również cofnąć od twierdzy na kilka godzin drogi. Flottę jednakże naprawiano s wszelkim pośpiechem tak, iż 3 Lutego była znowu w gotowości do wyruszenia, i poprzedzić jeszcze ją miało do Syryi kilka transportów żywności i zapasów wojennych.

(J. S. P.)

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

Petersburg 10 Marca.

— Departament zagranicznego handlu, z roskazu P. Ministra Skarbu, obwieszcza kupcóm, iż sukna szczególnego wyrobu i wełniane ze lnem zmieszane, fabrykaty przywożące się z zagranicy i używane do nabijania perkalów za pomocą cylindrowych machin, opłacać będą cła po 1 r. sr. od funta, stosownie do spisu 26 Marca 1830 r. gdzie jest mowa o flaneli, falbanach i t. d. Wełniane zaś materyje, półmerynosami zwane, szerokie na dwa arszyny, mają płacić cło postanowione w Taryfie na merynosy.

— Tutejsze towarzystwo przedsiębiercow Żeglugi parowej, odbyło swe posiedzenie 6 b. m.—Jenerał-adjutant Jener.-jazdy *Benkendorff* w następującej mowie złożył zgromadzonym członkom obraz działań kompanii, i podróży na jego korzyść w biegu 1831 roku.

«Zgromadzenie ogólne członków towarzystwa, stosownie do 28 § naszej ustawy powinno było przypaść w upłynionym miesiącu Lutym; lecz spoźnione nieco wygotowanie rachunku kosztów budowy parowych statkow, któ-

ryśmy teraz otrzymali, stało się powodem tą razą do odroczenia go na dni kilka.»

«Pomimo trudności, jakich każde nowe przedsięwzięcie doświadczać nieodzownie musi, — nasze, już s pierwszego roku istnienia swego mogłoby bez wątpienia widzieć swe zamiary świetnym uwieńczone skutkiem, gdyby mu nie stanęły na zawadzie wypadki, których żadna ludzka rostropność przewidzieć niebyła w stanie.»

«Zjawienie się w tutejszej stolicy ostatniego lata cholery, i wprowadzenie zagranicznych kwarantan, wielce się przyłożyły do umniejszenia liczby zamierzonych wypraw które statki nasze wykonać były powinny; tak dalece, iż zamiast 40 naznaczonych podróży, w przeciągu całej żeglugi, usktecznio̧no ich nie więcej jak 16, 14 przez *Mikołaja* I, i 2 przez *Alexandrę*. W tak nieprzyjaznych okolicznościach, gdyśmy już byli przygotowani do poniesienia strat znacznych w tym pierwszym roku, s tym żywszą przyjemnością składamy wam Mościpanowie w dniu dzisiejszym rachunek 1831 roku, s którego ujrzycie, iż kompanija nie tylko żadnej nie poniosła straty, lecz zostało jej czystego zysku 68,827 rubli 21 k.—Podobny wypadek, otrzymany mimo wszelkie przeszkody, jasno pokazuje korzyści których spodziewać się będziemy mogli, gdy przedsięwzięcie nasze wolne od zawad, pójdzie należytym trybem — Skąd inąd, rozdział zyskow nie stanowi tu bynajmniej głównego przedmiotu; to co nierównie więcej zasługuje na naszę uwagę jest rozległy użytek który Państwo w ogólności, a szczególniej handel odnieść niezawodnie musi przez ustanowienie rychłej s krajami obcemi kommunikacyi. Nadewszystko zaś, Najwyższej opiece od samego początku zawiązania się kompanii najłaskawiej użyczonej, którą i dotąd nie przestaje zaszczycać jej nasz wspaniałomyślny Monarcha, winna kompanija środki za pomocą których znajduje się w stanie osiągnąć cel pomieniony.»

«Podług szczegółowych rachunków które mam honor składać, kompanija ujrzy, iż czysty jej zysk z roku 1831 wynosi jak powiedzieliśmy summę 68,827 rubli i 21 kop., licząc tu i zaopatrzenie się w potrzebny zapas węgla ziemnego wartości 33,997 rubli 36 kop. — Pozostałość kassy nie jest dość znaczną abyśmy mieli przystąpić do jej rozdziału; postanowiliśmy raczej załączyć ją do rachunku zyskow i strat w całości przychodu który okażemy w przyszłem sprawozdaniu.»

«Doświadczenie dało nam uczuć potrzebę niektórych odmian w wewnętrznem rosporządzeniu statków, co do wygody podróżujących; nadto, osądziliśmy za przyzwoitą wprowadzić na każdym z nich utrzymywanie listy w której mają być zapisywane uwagi osób podróżujących, i pisma takowe będą podawane komitetom po każdej odbytej podróży.»

«Mając szczególniej na celu przyniesienie dla publiczności ile tylko można ułatwień, i gdy przytem pomyślny kierunek przedsięwzięcia dał nam sposobność zmniejszenia na rok bieżący ceny żeglugi, miejsca pierwsze od 24 dukatów hollenderskich odtąd będą zniżone do 250 rubli ass. ceny zaś innych zmniejszone w tymże samym stosunku.»

«Poczytujemy za obowiązek oddać tu sprawiedliwość niezmordowanej gorliwości, jakiej w widokach kompanii dał dowody Rossyjski konsul *Schlözer*, który ją w komitecie Lubekskim przedstawia.»

«Pozostaje nam tylko jedno życzenie aby Opatrzność raczyła od nas oddalić te zawady któreśmy w upłynionym roku napotkali; a w tenczas będziemy mogli pochlebiać sobie, iż przedsięwzięcie nasze rozwijając się stopniami coraz większy przyniesie krajowi użytek, i poweźmiemy słodkie przekonanie, żeśmy się tym sposobem przyłożyli do pomyślności naszej ukochanej ojczyzny.»

Handel Gdańska w 1831 *r.* — Handel Gdański zależy zupełnie od związków s Polskiemi prowincijami, leżącemi nad Wisłą i Bugiem: a przeto wynikłe w Polsce rozruchy, mocno mu zaszkodziły. Główne artykuły wywozowe w tutejszym porcie są: zboże, drzewo i potaż.

Zboża w ciągu roku wywieziono

Pszenicy	12,472	łaszt.
Żyta	1,193	
Jęczmienia	1,112	
Owsa.	211	
Grochu	1,509	
Ogół	16,767	

Pozostało 31 Grud. w magazynach 5,696. Cały prawie przywoz był 's prowincij Pruskich nad Wisłą leżących. S Królestwa Polskiego przyszło tylko 195 łasztów. — Najwięcej pszenicy, 11,973 ł. wywieziono do Anglii, resztę do Hollandii. Żyto szło do Norwegii, Hollandii i Anglii, jęczmień i groch prawie wyłącznie do Anglii.

Rok bieżący niewróży wcale pomyślnych dla Gdańskiego portu obrotów. S powodu wczesnych żniw przeszłorocznych i urodzajów w Szkocii i Jrlandii, ceny zagranicznej pszenicy na składzie w Anglii będącej, nie podnoszą się wcale. Za Polską pszenicę w ostatnich czasach (w Lutym) płacono tam 54 szyl. za kwarter. Wytrąciwszy s tego 10 szyl. na fracht, na koszta assekuracii i expedycii, dla Gdańskiego przedawcy zostaje tylko 44 szyl. czyli prawie 160 talar., kiedy w samym Gdańsku niemożna dostać tego zboża bez 170 talar. za łaszt. Z resztą i przywoz s Polski niebędzie mógł być znaczny, s powodu wojennych spustoszeń i popsutych kommunikacij. We Francii południowe chyba departamenta będą potrzebowały zboża, co na Baltyckie porty żadnego wpływu nie wywrze, a gdyby się zdarzyło potrzebowanie i w północnych departamentach, te się taniej ze składów Angielskich opatrzą. Teraz się tam Odeska pszenica sprzedaje po 38, a Petersburska po 43 szyl. kwarter.

Toż samo można powiedzieć i o Hollandii, gdzie ceny są średnie.

Drzewo. S powodu wyczerpanych znacznie zapasów desek i kłód sosnowych w Anglii pozostałych od przywozu 1830 r., spodziewano się w początkach 1831 r. iż artykuł ten będzie miał znaczny odbyt. Lecz gdy to się nieziściło, Anglija ma teraz nawiezionego drzewa prawie na cały rok. Do Francii wywieziono przeszłej żeglugi bardzo małą ilość, toż i do Hollandii.

Drzewa dębowego, a mianowicie klepki w początku 1831 r. znaczne było do Anglii potrzebowanie i płacono ją bardzo wysoko: co dało powod iż nawieziono jej ze Sztetyna i Ameryki, i dziś zapasy są we czworo większe od przeszłorocznych. To jednak nie może mieć wpływu na klepkę, przychodzącą z Wisły, której zawsze więcej potrzebują, s powodu wyższej dobroci.

W r. 1831 wywieziono

Desek sosnowych	179,539	sztuk.
Kłód	38,299	
Klepki dębowej.	374,645	
Desek.	10,706	

W zapasie zostaje

Desek 6,037, klepki 251,802 sztuk.

Potaż. Przywoz jego s Polski i wywoz s tutejszego portu coraz się zmniejsza, s powodu iż niemoże ze względu na dobroć i cenę wytrzymać spółubiegania się s potażem Petersburskim i Ryskim. W 1831 r. wywieziono 16,249 cetn. W ogóle wywieziono towarów na 11,850,540 r. ass. a przywieziono na 6,656,056 r. *(J. S. P.—G. H.)*

KURS WEXLOWY i PIENIĘŻNY.

Petersburg 11 *Marca.*

Na Londyn	na 3 m.	pens.	$10\frac{5}{8}$.
— Amsterdam . . .	— 65 d.		——
— ——— . . .	— 3 m.		—— $51\frac{1}{4}$.
— Hamburg	— 65	d. sz. bko.	$9\frac{1}{4}$.
— ———	— 3 m.		—— $9\frac{1}{4}$.
— Paryż	— 70 d.	cent	—
— ——.	— 3 m.		—— $109\frac{1}{4}$.
Dukat nowy.			10 r. 75 k.
Rubel złoty			3 r. 82 k.
— — srebrny.			3 — $67\frac{1}{2}$ —

Paryż 7 *Marca.* 5% 95 fr. 90 cent. 5% 67 fr. 80 cent. *Hamburg* 9 *Marca.* Austryj. 5% metall. 86. Polskie 110. *(G. H.—P. R. G.)*

Rozmaitości.

Xiążki nowowyszłe. w Anglii:

Traditions of Lancashire (Powieści Lankashirskie) przez J. Roby. Drugi szereg. 2 tomy. Cena 2 f. st. 2 szyl.
History of representantion of England. (Historyja Angielskiej parlamentowej reprezentacii.) Podług urzędowych aktów wyrobiona. Przez Rob. Hannay. 8 szyl.
Annual retrospect of public affairs. (Widok rzeczy publicznych za rok 1831. (2 tomy 10 szyl.
Pictures of the past. (Obrazy przeszłości.) *pr.* Tom. Brydson. 3 cz. 6 d.
Social system. (Systemat społeczności) *pr.* Gray. 8 sz. 6 d.
Geological Sketches. (Rysy geologiczne.) *pr.* Hack. 9 sz.
On the diseases of the heart. (O chorobach serca) *pr.* Dra Hope. 21 szyl.
Elements of pharmacy. (Początki farmacii) *pr.* Rob. Jana Kane. 8 szyl. 6 d.
Peerage and Baronetage of the British Empire. (Parowie i Baronetowie W. Brytanii) wydawca Lodges. 14 sz.
Genealogy of British Peerage. (Genealogije Angielskich parów) *pr.* Lodges 16 sz.
London University Calendar. (Kalendarz Londyńskiego uniwersytetu) na r. 1832 4 sz.
The invasion. (Najście) Romans przez autora «Collegians.» 4 tomy. 2 f. st. 2 sz.
The Anatomy of the brain. (Anatomia mozgu, z uwagami o jego funkcijach.) *pr.* Dr. Alex. Monro 10 sz.
The botanic annual for. 1832 (Rocznik botaniczny) 15 sz.
Engineers pocket-book for 1832. (Xiążka kieszonkowa dla inżynierów.) *pr.* Adcock 6 sz.
Essay upon national character. (O charakterze narodowym) *pr.* Chenevix. 2 t. 2 f. st. 8 sz.
Travels in the North of Europe. (Podróże w północnej Europie) *pr.* Elliott. 15 sz.
Anecdotes of Hogarth. (Anektoty Hogartha) 1 oddział ze 48 rysunkami 6 szyl.
Eugene Aram. Nowy romans przez autora «Felham.» 3 t. 1 f. st. 6 d.
David, a poem. (Dawid poema) 4 sz. 8 d.
Memoirs of lady Jane Grey. (Pamiętniki Joanny Grey.) *pr.* Nicholas 15 sz.
The life of Hampden. (Życie Hampdena) *pr.* Nugent. 2 t. $1\frac{1}{2}$ f. st.
Lives of celebrated travellers. (Żywoty sławnych podróżników) 3ci t. 6 sz.
The usurers daughter. (Córka lichwiarza. Przez jednego z wydawców magazynu Blackwooda) 3 t. 1 f. st. $8\frac{1}{2}$ sz.
Sayings of the ancient. (Zdania starożytnych) fol. 6 sz.
Sunbeams. (Promienie słoneczne) 64mo. 6 d.
Observations on the Mussulmans of Jndia: (Postrzeżenia o obyczajach, zwyczajach i zdaniach religijnych Wschodnio-Judyjskich muzułmanów, zebrane podczas dwónastoletniego pożycia z niemi) *pr.* Mier Hassan Ali. 2 t.
Autorem tego dzieła jest Angielka zamężna za muzułmańskim Seiedem, s którym z Anglii udała się do Wschodnich Jndij, gdzie najmilej została przyjętą od ojca swego męża, poważnego starca Mier Hadżi Szach, przy którym przemieszkała lat 12. we Francii.
Les Camisards. (Powstanie w Cevennes). Romans historyczny 6 t.
La danse Macabre. (Taniec Makabrow. Dziwna historyja s XV wieku.) *pr.* bibliofila P. L. Jacob.
Etre et paraitre. (Być i zdaje się) Romans Pani Souza. 2 t.
Frederic Ermer. (we trzech oddziałach w 6 t.) *pr.* Alf. Royer.
Histoire de la succession du marquis de Carabas dans le fief de Coquatrix. (Historyja sukcessii margr. Carabas, s trzema powieściami.) *pr.* Balzac. 2 t.
Les Feuilles d'automne. (Liście jesienne) *pr.* Wiktora Hugo.
Seize mois. (Szesnaście miesięcy, czyli rewolucija i rewolucijoniści) *pr.* Salvandy. 7 fr. 50 cent.
Souvenirs sur Mirabeau etc. (Wspomnienia o Mirabeau i o dwóch pierwszych izbach prawodawczych.) *pr.* M. Dumont. 9 fr.
Vie de J. F. Oberlin (Życie Oberlina, kaznodziei w Waldbach.) *pr.* D. E. Stöber. 10 fr. 50 cent.
Voyage en Ecosse. (Podróż do Szkocii i odwiedziny w Holyrood.) *pr.* Leona Buzonnière. 8 fr.
Voyages pittoresques en Russie. (Podróże rysownicze w Rossyi, czyli widoki pomników, miast etc.) Zebrane *pr.* hr. Rechberg. Z objaśnieniami *pr.* Deppinga. Fol. ze 50 rycin. 50 fr.
Tableau des congrégations religieuses. (Obraz religijnych kongregacij od 17 wieku we Francii.) 1 fr. 25 cent.
Le Misantrope du Marais. (Odludek przedmieścia Marais. Historyja z ostatnich czasów.) *pr.* Alex. Duval. 7 fr. 50 cent.
Semblençay. (Historyja s czasów Franciszka 1) *pr.* bibliofila P. L. Jacob.

Un mariage sous l'Empire. (Szlub za Cesarstwa.) *pr.* Zofiją Gay. 2 t.

Le Couvent de Ste Marie aux Boix. (Klasztor Maryja witek. Z wiadomością o wojnie hiszpańskiej w r. 1823.) *pr.* Vic. Martignac. 2gie wydanie. 5 fr.

Le Baron de l'Empire. (Baron s czasów Cesarstwa.) *pr.* Merville. 4 t. 12 fr.

Les Blancs et les Bleus. (Biali i błękitni) *pr.* Eugenie Foy.

Recherches sur les arts et métiers, les usages etc. (Badania o kunsztach, rzemiosłach, zwyczajach starożytnych ludów Egyptu, Nubii i Etiopii. Z opisami obyczajów nowszych ludów w tych krajach.) *pr.* Fr. Caillaud. 1—3 posz. 24 fr.

Atlas des oiseaux d'Europe. (Atlas ptaków Europejskich.) *pr.* J. C. Werner. 23 posz. 3½ fr.

Histoire naturelle des Colibris. (Historyja naturalna kolibrów.) 13 i ostatni poszyt 5 fr.

Traité du cholera morbus. (Traktat o cholerze.) *pr.* P. A. Prost. 6 fr.

Methode de coiffure, par Croisat, professeur coiffeur. (Perukarza Croisat, metoda ubioru głowy.) s 5 rys. 5 fr.

w Danii.

Om de preusiske Provindsialständers Vasen. (O istocie pruskich prowincionalnych stanów.) *pr.* Dr. C. David, professora ekonomii politycznej.

Oehlenschlägers Levnet, fortalt af ham selv. (Życie Oel. przez niego samego opowiedziane.) Cz. 1 i 2.

Baggesen, Jens, danske Vaerker, (Jens Baggesena dzieła, wydane przez synów autora) Cz. 7ma.

Sendebrev til Grev F. A. Holstein. (List do hr. Holstein s powodu jego pisma o Duńskich prowincijonalnych stanach.) *pr.* Prov. David.

Brandis. J. D. Ueber den Unterschied zwischen epidemischen und ansteckenden Fiebern. (O różnicy gorączek epidemicznych i zaraźliwych.) z ryciną. Prof. C. A. Lehrbuch der Botanik, mit einer Vorrede Agardh. vom Etatsrath J. W. Goonemann. (Prof. Agardh xiążka naukowa botaniki s przedmową Goonemana. 1 oddział. Organografia. z rycinami.)

w Szwecii.

Nim zaczniemy wyliczanie xiążek, wspomniemy nieco o pismach periodycznych których Szwecija w r. b. ma 89. W samym Sztokholmie wychodzi 25. W tej liczbie są pisma urzędowe, gazety, pisma naukowe, muzyczne, handlowe i gospodarskie. Po stolicy najwięcej bo 9 pism wychodzi w Gottenburgu; te powiększej części są polityczne. Od Stycznia 1832 wychodzi tamże «Linnäa, för bildade Qwinnor». (dla płci pięknej). Upsala ma 4 pisma, między temi jedno tylko «Swea» poświęcone naukom. W Lund wychodzi 5 dzienników, jeden teologiczny co kwartał. Prawnicze archiwum wychodzi w Christianstadt; magazyn weterynaryi i gospodarstwa wiejskiego w Skara, a Zbior akademicznych, kościelnych i innych krajowych nowości, w Strengnäs.

— Pierwsze zupełne wydanie życia i dzieł Byrona w Anglii, mające się składać s 14 tomów, ukaże się w comiesięcznych poszytach, każdy poszyt z ryciną tytułową i winietką będzie kosztował tylko 5 szyl. (10 złp.) W tymże czasie wydawane będą także w 14 poszytach, widoki okolic i portrety przez Findena na stali ryte, każdy poszyt o pięciu rysunkach będzie kosztował tylko 2 szyl. i 6 den. Przedsięwzięcie to ma szczególnie na celu prawo właścicielstwa xięgarza Murraja, na które dotąd przeszło 50,000 f. sterl. wydał, zabespieczyć od przedruku. Przedaż przedruków tak jest wielka, że jeden Paryski xięgarz (Galignani) mógł się pochlubić wydrukowaniem i zbyciem przeszło 50,000 exemplarzy dzieł Byrona. Ile na tém traci przemysł narodowy i xięgarstwo angielskie, widzieć można z następujących podań Murraja.

Nowe wydanie oparte jest na rachubie iż liczba żądanych exemplarzy przewyższy 40 jeżeli nie 50,000. Na samą mniejszą liczbę wyjdzie 1750 bel papieru, przeszło 90,000 łokci płótna i 100,000 f. tektury; około 300 osób w przeciągu 14 miesięcy będzie zajętych rozmaitą robotą, podatki rządowe wyniosą 8,060 f. st. (320,000) w ogóle sprawi się przez to obieg 250,000 funt. sterl. (10,000,000 złp.)

Okrucieństwa Francuskiej konwencyj. Oto spis straconych przez Konwencyję ustanowioną 17 Sierpnia 1792 a rozwiązaną 15 Grudnia 1794 r. Osoby wyrokiem konwencyi na ścięcie skazane są: Ludwik XVI*sty*, Maria Antonina, X. Elżbieta, 6 xiążąt i 3 xiężne krwi, 6 xiążąt, 2 xiężne, 14 margrabiów, 2 margrabine, 23 hrabiów, 6 hrabin, 3 wicehrabiów, 214 szlachti, 12 kawalerów orderu St. Ludwika, 127 dam szlachetnych 45 obywatelek, 76 wdów szlachty i innych, 4 kanoników, 2 biskupów konstytujących, 14 mnichów, 155 xięży konstytujących, 23 mniszek, 2 marszałków Francyi, 47 jenerałów, jenerałów dywizyi i brygady, 13 marszałków polnych, 22 pułkowników i podpułkowników, 8 majorów, 51 kapitanów, 17 adjutantów, 41 poruczników, 7 oficerów od artyleryi, 84 żołnierzy pułkowych, gwardyi narodowej i majtków, 2 admirałów, 1 kommondor, 8 kapitanów okrętów, 105 komisarzy wojskowych i morskich, 33 członków Narodowej Konwencyi, 4 członków zgromadzenia prawodawczego, 29 członków zgromadzenia konstytucyjnego, 3 ministrów stanu, 30 burmistrzów, 22 sędziów, 19 sędziów pokoju, 24 aktorów, literatów i wydawców gazet, 175 radców parlamentowych, adwokatów i notariuszów, 109 osób prywatnych, 12 bankierów, 58 kupców, 166 urzędników municypalności, 941 osób różnego stanu. W ogóle osób 2,774. Najstarszym z nich był Dupin radca parlamentu Tuluskiego, którego wiek 97 letni nieprzebłagał krwawego sądu; 25 innych radców tegoż samego parlamentu, zostało straconych razem s 4 radcami paryskiemi. Tenże sam sąd skazał na śmierć samegoż Robespierra i około 100 jego kolegów, którzy ten trybunał ustanowili i utrzymywali.

Nowe użycie słoni. Na wyspie Cejlan słonie używają się teraz do orania pól ryżowych: także i do uprawy gruntów pod kawę, pieprz i inne rośliny zajętych. Słoń tyle na dzień robi, co dwadzieścia wołów, a kosztuje w Cejlanie 10—15 f. st.

(Mag. f. Litt. d. Ausl.—P. R. G.—M. B.)

Печатать позволяется. С. Петербургъ. 10-го Марта, 1832. *Цензоръ О. Сенковскій.*
W DRUKARNI WOJENNÉJ.